

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertantky:	JUDr. Gabriela Vlková
Téma práce:	Agresivní daňové plánování – definice a limity ve světle judikatury a implementace
Rozsah práce:	136 stran
Datum odevzdání práce:	22. června 2024

1. Aktuálnost (novost) tématu

Disertantka zvolila problematiku agresivního daňového plánování (dále jen „ADP“) především ve vazbě na právní institut zneužití práva v daňové oblasti. Téma je aktuální a bohatě diskutované v rámci boje s daňovými úniky, a to i na mezinárodní úrovni, což dokládají četné provazby na zahraniční zdroje, které s pojmem pracují. Snaha najít definici ADP je zajímavá a vlastně i zjištění, že ji v současné době vlastně nalézt v podání právního řádu nejde, je poměrně objevné. A celkově práce nevede k doporučení slovní spojení ADP de lege ferenda definovat, neboť jde spíše o to, jak praktiky ADP limitovat. Autorka dochází k závěru, že podstatným kritériem ADP i zneužití práva, jež vnímá jako jeho podmnožinu, je **umělost** transakcí, struktur či jednání, jejichž cílem je dosáhnout daňového zvýhodnění.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody
Jedná se o téma poměrně náročné na znalosti s ohledem k jeho šíři a požadavku rozumět ekonomickým konotacím souvisejícím s ADP. Disertantka při zpracování disertační práce použila metodu analýzy především v prvních třech kapitolách, syntézy ve vztahu k cíli zjistit odpověď na výzkumnou otázku, a dále z logických metod dedukci, indukci a ve velmi omezeném rozsahu také diachronní metodu – tu především k vedlejšímu tématu, jinak se jedná v podstatě o téma současné, u něhož nelze zaznamenat dlouhodobý vývoj a širší vývojové tendence. K výkladu právní interpretace některých vybraných pojmů užívá autorka klasických metod, tj. výklad jazykový, systematický a teleologický.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna na šest částí, po první úvodní se druhá část věnuje pramenům, kde se pojem ADP vyskytuje, a to včetně rozhodovací praxe a soft law na mezinárodní úrovni. Třetí část pojednává o typových strukturách, zde by bylo velmi vhodné zhodnocení praktického dopadu na tyto struktury, příp. alternativní struktury, které by mohly existující postupně omezované struktury nahradit. Čtvrtá část řeší dopad přenosu důkazního břemene z daňového subjektu na správce daně, zde disertantka kvituje posílení daňového břemene u správce daně. V páté části jsou shrnuty jednotlivé analýzy a nalézáme odpověď na výzkumnou otázku. Část šestá navazuje konkrétním provedením protizneužívacích praktik do právního řádu ČR.

4. Vyjádření k práci

Nejprve je na místě zmínit klady práce, disertantka uchopila poměrně komplexně zajímavé a atraktivní téma daňové problematiky, které se významným způsobem promítá do právního systému ČR. Navazuje na stále více užívaný institut zneužití práva a lze tak jednoznačně pozitivně hodnotit celkové zpracování, které zahrnuje v kostce pěkně pojatý soubor aktivit, které se snaží ADP omezit. Kapitoly čtvrtou a pátou, analýzu relevantní judikatury, nebo popis GAAR hodnotím jako velmi zdařilé.

Některé pasáže: např. kapitola třetí, nebo některé části kapitoly druhé práce by si zasloužily detailnější, resp. méně popisné zpracování, jiné by se mohly zdát až nadbytečné, či pouze volně související, k tomu bude směřovat i jedna z níže uvedených otázek. Konkrétně postrádám hlubší rozpracování některých akcí v rámci projektu BEPS, např. akci 15, která zavedla do multilaterálního nástroje pravidlo proti zneužívání bilaterálních daňových smluv – tzv. Principal Purpose Test, dále také Pilíř 2 mohl být zpracován šířeji, namísto soustředění se na některé výkladové problémy, z hlediska práce ne tak podstatné, a na pouhý popis jednotlivých iniciativ. Také je zcela opomenuta řada dalších novel směrnice DAC, z nichž některé tvoří s DAC6 určitou kaskádu informací, které by měly umožnit správci daně plnit zvyšující se požadavky na prokázání důkazního břemene. Pravděpodobně by bylo zajímavější vybrat ty akce projektu BEPS, které nejúžeji souvisí s tématem, a ty provázat s evropskými prameny včetně jejich promítnutí do českého právního řádu, což by tvořilo ucelenější obrázek celé problematiky. V neposlední řadě by byla zajímavá zmínka o zjištěných či očekávaných dopadech jednotlivých nástrojů v praxi, např. které struktury, jež se dříve daly využívat, už po zavedení pravidla využívat nelze nebo se nevyplácí.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autorka splnila vymezený výzkumný cíl. Za nejzdařilejší považují část čtvrtou a pátou a vyhodnocení potřebnosti, potažmo nepotřebnosti zavádět definici pojmu agresivního daňového plánování do právního řádu. Závěrem je konstatování, že postačuje koncept zneužití práva, který je již hojně uchopen rozhodovací praxí jak českých soudů, tak Evropského soudního dvora.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Je zřejmé, že autorka téma zpracovala samostatně a obsahuje také některé hodnotící soudy. Práce čerpá ze široké škály domácích i zahraničních zdrojů, včetně odborné literatury, právních předpisů i soft law zahraničních zdrojů a také řady rozhodnutí soudních orgánů domácích i evropských.
Logická stavba práce	Systematicky lze práci hodnotit kladně, je logicky členěna, pro čtenáře srozumitelně strukturována.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Disertantka pracovala s bohatou škálou pramenů včetně pramenů evropského práva a včetně zahraniční odborné literatury, především vytvořené na půdě OECD.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka analýzy je na dobré úrovni. Autorka se soustředí na klíčové aspekty problému. Některá témata by si nicméně zasloužila hlubší rozpracování, nicméně stěžejní kapitoly jsou pojaty pečlivě a s dostatečnou hloubkou.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úpravě práce nelze nic vytknout, jsou obsaženy i grafy nežádoucích struktur ADP, což lze hodnotit jen kladně.

Jazyková a stylistická úroveň	Jazykově je práce velmi pěkně zpracována, na úrovni odborného právního textu.
-------------------------------	---

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Mohla byste popsat příklad struktury, která se díky opatřením proti ADP přesunula z kategorie tolerované či povolené optimalizace (kde např. správce daně neuspěl s argumentací o umělosti) do kategorie zneužití práva?

Proč jste zařadila pasáž o BEFIT, resp. CCCTB, které se týká spíše rozdělení základů daně mezi státy do práce o ADP? Můžete stručně vysvětlit Vaši motivaci k uvedenému?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce. Na základě uvedeného hodnocení práce splňuje požadavky kladené na disertační práce v oblasti práva a přináší cenné poznatky k aktuálnímu a odborně náročnému tématu.
---	--

V Praze dne 13. 8. 2024

oponent/oponentka

